

Katowice, 14 lipca 2024 r.

dr hab. Jarosław Zagrodnik, prof. UŚ
radca prawny

Opinia

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji

przy Krajowej Radzie Radców Prawnych

do przepisów karnych i karnoprocesowych rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (Druk nr 471, nr 471-A oraz nr 505-A; projekt w kształcie przesłanym do senatu – Druk nr 125)

1. Przedmiotem niniejszej opinii jest analiza przepisów karnych i karnoprocesowych przewidzianych pierwotnie w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (Druk nr 471), przy uwzględnieniu tego, że część z nich została objęta Autopoprawką, stanowiącą Druk Sejmowy nr 471-A, a następnie poprawkami ujętymi w dodatkowym sprawozdaniu Komisji Obrony Narodowej oraz Komisji Sprawiedliwości o Praw Człowieka (Druk Sejmowy nr 505-A; ostateczny kształt projektu przekazane z Sejmu do Senatu został opatrzony numerem 125 Druku Sejmowego). Ich rdzenną część stanowi propozycja uregulowania kontratypu przestępstwa użycia lub wykorzystania przez funkcjonariusza Policji, Straży Granicznej lub żołnierza Żandarmerii Wojskowej w określonych sytuacjach środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania. W aspekcie karnoprocesowym opiniowany projekt przewiduje przede wszystkim odrębne uregulowanie przesłanki obrony z urzędu, dotyczące żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej oskarżonego o przestępstwo popełnione w następstwie stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia albo użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych (art. 4 opiniowanego projektu). Zarysowane propozycje normatywne zostaną dalej poddane głębszej analizie.

2. Wpierw jednak warto zwrócić uwagę na genezę i motywy przewidzianych w projekcie zmian normatywnych. Zgodnie z jego uzasadnieniem motywację tę stanowi przede wszystkim szczególna sytuacja geopolityczna i dynamicznie zmieniająca się sytuacja na granicy Rzeczypospolitej Polski z Federacją Rosyjską i Republiką Białorusi, w tym eskalacja bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa tej granicy, a w szczególności dla bezpieczeństwa, życia i zdrowia żołnierzy Sił Zbrojnych pełniących służbę w tym rejonie. Według projektodawcy względ na spektrum działań związanych z ochroną granicy państwowej przez Siły Zbrojne oraz Policję i Straż Graniczną, ich nieprzewidywalność i dynamikę, skutkujące ponadnormatywnym obciążeniem psychofizycznym żołnierzy i funkcjonariuszy biorących udział we wskazanych działaniach dyktuje w sposób konieczny zagwarantowanie im niekaralności w pewnych przypadkach naruszenia zasad do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, broni lub uzbrojenia. Na kanwie przytoczonych motywów legislacyjnych nie sposób uchylić się od spostrzeżenia, że rzeczywistą inspirację dla projektowanych zmian zdają się jednak stanowić niedawne wydarzenia, które miały miejsce w związku z ochroną wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej, w wyniku których jeden z polskich żołnierzy zmarł w następstwie ataku ze strony osoby usiłującej nielegalnie przekroczyć granicę, inni żołnierze zostali z kolei zatrzymani w związku z podejrzeniem bezprawnego użycia broni. Tego faktycznego podłoża dla projektowanych zmian nie można tracić z pola widzenia na gruncie ich oceny, dostrzegając w nim niebezpieczeństwo wprowadzenia rozwiązań prawnych odznaczających się kazuistyką i trącących populizmem penalnym, niesprzyjających temu, by, pod wpływem *imperio rationis* a nie *ratione imperii*, czynić prawo lepszym.

3. Wskazane niebezpieczeństwo ujawnia się przede wszystkim w odniesieniu do propozycji uregulowania kontratypu przestępstwa użycia lub wykorzystania przez żołnierza lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami. W pierwotnej wersji projektu skierowanego do Sejmu propozycja ta obejmowała wprowadzenie do Kodeksu karnego art. 25 a, który przewidywał wyłączenie przestępności czynu żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, polegającego na tym, że z naruszeniem zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego lub użycia broni lub innego uzbrojenia albo użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, wydał rozkaz ich zastosowania, użycia lub wykorzystania albo je stosował, wykorzystywał lub ich używał, w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych, w celu:

- 1) odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej lub innej osoby,

- podejmowanego w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, lub
- 2) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej lub innej osoby, w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, lub
 - 3) konieczności przeciwstawienia się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń żołnierzowi, funkcjonariuszowi Policji lub Straży Granicznej lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania, w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej,
- jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania.

Obok przedstawionej propozycji projekt przewidywał odrębne unormowanie w projektowanym art. 319 a KK kontratypu przestępstwa związanego z użyciem przez żołnierza środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia w czasie wykonywania operacji wojskowej, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

W dniu 25 czerwca 2024 r. została zgłoszona wspomniana już wyżej autopoprawka (Druk Sejmowy nr 471-A), w ramach której proponowane unormowanie kontratypów dotyczących użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami, odniesione do żołnierza (żołnierza Żandarmerii Wojskowej), funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, zmieniło podłoże normatywne z Kodeksu karnego na ustawę z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu i broni palnej (Dz.U. z 2024 r., poz. 383) oraz ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2024 r., poz. 248 i 834). Jeśli chodzi o normatywny kształt omawianych kontratypów, to uległ on zmianie polegającej na zastąpieniu wyróżnienia celu, ze względu na który nastąpiło „kontratypizowane” naruszenie przepisów dotyczących m.in. użycia lub wykorzystania przez żołnierza lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub

innego uzbrojenia, związanego z wyróżnionymi powyżej w kolejnych punktach przypadkami „odpierania”, „przeciwdziałania” i „przeciwstawiania”, odpowiednią formą czasownikową, odnoszącą się do tych przypadków.

Ustosunkowując się do zarysowanej propozycji legislacyjnej warto wstępnie odnotować, że wpłynęła ona do Senatu bez najbardziej kontrowersyjnego rozwiązania, rozważanego na etapie rządowych prac legislacyjnych, przewidującego kontratypizację użycia lub wykorzystania przez żołnierza lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej przez osobę, która wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu. Zarysowane rozwiązanie spotkało się ze zdecydowaną krytyką środowiska naukowego. Należy w pełni podzielić zapatrywanie, że nie wytrzymało ono konfrontacji z konstytucyjną zasadą proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) w zakresie, w jakim wynikało z niego, że w imię ochrony nienaruszalności granicy może dojść poświęcenia dobra prawnego w postaci życia człowieka. Wychodząc z założenia, że użycie broni palnej wobec człowieka, mogące prowadzić do pozbawienia życia lub zdrowia człowieka, może być uznane za pozostające w zgodzie z powołaną zasadą, gdy służy ochronie równorzędnego dobra prawnego (życia lub zdrowia), ewentualnie wolności człowieka (żołnierza lub funkcjonariusza), należy pozytywnie ocenić rezygnację z poddanego ocenie rozwiązania przed skierowaniem opiniowanego projektu do Senatu.

Wydaje się dość oczywiste, że sformułowana ocena nie daje podstawy do uchylenia się od podniesienia zastrzeżeń co do „okrojonej” propozycji uregulowania kontratypu użycia lub wykorzystania przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami, skierowanej na ścieżkę prac legislacyjnych w Senacie. Zastrzeżenia te są natury zasadniczej. Odwołując się do idei kontratypizacji można stwierdzić, że objęcie nią zachowań polegających m.in. na używaniu środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej lub ich wykorzystaniu z naruszeniem zasad ich użycia lub wykorzystania oznacza wyłączenie bezprawności naruszenia wskazanych zasad w warunkach określonych w ramach regulacji kontratypu przewidzianej w analizowanym projekcie. Przyjmując inną optykę można stwierdzić, że na gruncie tej regulacji projektodawca legalizuje w gruncie rzeczy naruszenie

wskazanych zasad (uchyla jego bezprawność), jeżeli jest podyktowane realizacją działań określonych w wyżej wymienionych trzech punktach w imię zasady „cel uświęca środki”. Trudno taki stan rzeczy zaakceptować z perspektywy konstytucyjnej zasady legalności (art. 7 Konstytucji RP), zgodnie z którą organy państwa, w tym żołnierze, funkcjonariusze Straży Granicznej i Policji, działają na podstawie i w granicach prawa. Dostrzegając potrzebę stworzenia żołnierzom i wymienionym funkcjonariuszom wyjątkowej możliwości odwołania się do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej poza przypadkami, w których są spełnione zasady ich użycia lub wykorzystania, projektodawca powinien ją uregulować w ramach przepisów kompetencyjnych, określających uprawnienia żołnierzy, funkcjonariuszy Straży Granicznej lub Policji do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, łącząc ją z trzema wyszczególnionymi rodzajami działań, które w omawianym projekcie składają się na warunki kontratypizacji. Z punktu widzenia legalności takie rozwiązanie nie nasuwałoby zastrzeżeń. Pozwoliłoby jednocześnie uniknąć wrażenia, jakie stwarza kontratypizacja proponowana w analizowanym projekcie, że oto zasady użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej nie mają większego znaczenia w wymiarze praktycznym, bo można je całkowicie zignorować w imię realizacji wyższych celów, stanowiących wspomniane wyżej warunki kontratypizacji (w pierwotnej wersji projektu wyróżnione w proponowanym art. 25a pkt 1-3 i art. 319a pkt 1-3).

Na marginesie podniesionych wyżej zastrzeżeń należy zauważyć, że przewidziana w opiniowanym projekcie kontratypizacja zachowania polegającego na odpieraniu bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza Policji, Straży Granicznej lub żołnierza, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania, jest w istocie zbędna w obliczu objęcia przedstawionej sytuacji zakresem regulacji wyłączenia bezprawności czynu na gruncie art. 25 KK. Zgodnie z powołanym przepisem nie stanowi przestępstwa zachowanie polegające na odparciu w obronie koniecznej bezpośredniego bezprawnego zamachu na jakiegokolwiek dobro prawne, a więc także życie, zdrowie i wolność żołnierza lub funkcjonariusza Policji albo Straży Granicznej, i nie ma w tym kontekście znaczenia, czy następuje ono poprzez naruszenie zasad użycia lub wykorzystania np. broni palnej, czy w inny sposób, a także to, czy następuje w warunkach bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy, czy w innych okolicznościach.

Odrębne wątpliwości nasuwają się na tle propozycji kontratypizacji naruszenia zasad

użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w związku z przeciwstawianiem się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego żołnierza, funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń żołnierzowi, funkcjonariuszowi Policji lub Straży Granicznej lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania, w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, – jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania. Mając na względzie z jednej strony sporą pojemność znaczeniową pojęć „inny niebezpieczny przedmiot” i „zagrożenie wolności żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej lub Policji”, z drugiej strony to, że po myśli analizowanych propozycji przeciwstawianie się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia takiego przedmiotu będzie mogło nastąpić z naruszeniem zasad użycia broni palnej, nie ma zgoła fantastyki w wyobrażeniu sobie sytuacji, gdy strzały z tej broni zostaną oddane w kierunku osoby niestwarzającej w określonych warunkach zagrożenia dla zdrowia lub życia żołnierza lub wymienionych funkcjonariusza, żywiącej obawę o własne życie, być może z tego względu trzymającej w ręku np. krótki nóż i jednocześnie nie władającej językiem, w którym jest sformułowane wezwanie do porzucenia tego narzędzia. Dla pozbawienia życia wskazanej osoby w opisanym faktycznej, w której nie podjęła ona żadnej aktywności niosącej ze sobą realne zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności żołnierza lub funkcjonariusza Straży Granicznej lub Policji, trudno byłoby znaleźć oparcie w konstytucyjnej zasadzie proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Można się zastanawiać, czy pozwoliłoby wyeliminować opisaną sytuację i w rezultacie pozbawienie życia drugiego człowieka w wyniku użycia broni palnej z naruszeniem zasad kryterium „okoliczności wymagających natychmiastowego działania”. Stwierdzenie tego w sposób kategoryczny nie wydaje się możliwe.

Podniesione wyżej racje i poczynione obserwacje skłaniają do tego, aby w konkluzji sceptycznie odnieść się do zawartej w opiniowanym projekcie propozycji uregulowania kontratypu przestępstwa użycia lub wykorzystania przez żołnierza lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami, przyjmując zarazem, że jej miejsce powinny zająć zmiany w zakresie uregulowania uprawnień do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni,

obejmujące precyzyjne unormowanie takiej możliwości w wyjątkowych, atypowych sytuacjach, w których mogłoby do tego dojść mimo niezrealizowania zasad użycia lub wykorzystania wskazanych środków i broni, obowiązujących we wszystkich innych przypadkach (sytuacjach typowych).

4. Osobliwie przedstawia się, mówiąc eufemistycznie, propozycja uregulowania w płaszczyźnie karnoprocesowej przypadku obrony z urzędu dla żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej lub Policji, ograniczona do pojedynczego rodzaju przestępstwa popełnionego w następstwie stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia albo użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych (art. 4 tego projektu). Dalsze ograniczenie obrony z urzędu w odniesieniu do wymienionych podmiotów i określonego przestępstwa zostało wprowadzone w rezultacie prac Komisji Obrony Narodowej i Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Polega ono na przyjęciu, że związek z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych ma dotyczyć czynności lub zadań wykonywanych odpowiednio:

1) na podstawie art. 11b albo art. 11c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 915), art. 18 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145) albo w czasie trwania operacji wojskowej, o której mowa w art. 2 pkt 18a ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834 i ...),

2) w przypadku konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność swoją lub innej osoby albo nienaruszalność granicy państwowej lub przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do tych zamachów albo prowadzenia działań kontrterrorystycznych, o których mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 92 i ...).

Uwzględniając określony zakres zastosowania proponowanego art. 78 a KPK, także w jego aspekcie podmiotowym, trzeba stwierdzić, że wynikające z niego uprzywilejowanie żołnierzy i funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz Policji, w odniesieniu do jednego rodzaju przestępstwa i w odniesieniu do określonych wyżej w punktach sytuacji jego popełnienia, pozostaje w kolizji z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP). Głównie dlatego, że analogicznego prawa ustawa karnoprocesowa nie gwarantuje przedstawicielom innych grup zawodowych, odgrywających nie mniej ważną rolę w życiu

publicznym, np. lekarzom, pielęgniarkom, nauczycielom czy funkcjonariuszom innych służb niż Straż Graniczna i Policja, np. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, urzędu skarbowego, urzędu celno-skarbowego, Krajowej Administracji Skarbowej, Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Gwoli uniknięcia niejasności należy zauważyć, że nie przysługuje ono również żołnierzom oraz funkcjonariuszom Straży Granicznej lub Policji w przypadku postawienia im zarzutu popełnienia innego rodzaju przestępstwa niż wyżej określone, a nawet przestępstwa określonego w projektowanym art. 78a KPK, tyle że popełnionego w ramach innych działań niż określone w dwóch wyżej przywołanych punktach, które zostały dodane w ramach prac Komisji Obrony Narodowej i Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (Druk Sejmowy nr 505-A). Spoglądając z innej perspektywy można stwierdzić, że analizowana propozycja legislacyjna jest stworzona pod kątem przypadków, w których mogą ujawnić się przesłanki kontratypizacji określone w opiniowanym projekcie. Trudno jednak w tym upatrywać dostatecznego uzasadnienia dla tak punktowo działającego uregulowania obrony z urzędu, godzącego w powołaną wyżej zasadę konstytucyjną.

Analizowana propozycja skłania do pewnej refleksji ogólniejszej natury. Uznając ją za świadectwo znaczenia, jakie ma zapewnienie w sposób rzeczywisty prawa do korzystania z pomocy profesjonalnego obrońcy, można stwierdzić, że powinna ona skłaniać do przemyślenia obowiązującej regulacji obrony z urzędu i rozszerzenia zakresu jej zastosowania poza przypadki odnoszące się do obrony obowiązkowej i związane z niemożnością poniesienia kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i swojej rodziny (art. 78 § 1 KPK). Rozwiązanie w tej materii powinno być ściśle powiązane z zagwarantowaniem osobie podejrzanej prawa do kontaktu z obrońcą przed jej pierwszym przesłuchaniem. Wymagają tego przepisy art. 3 ust. 2 lit. a oraz art. 3 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z 22.10.2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.Urz. UE L 294, s. 1). Mając na względzie powołane przepisy unijnego prawa wtórnego należałoby przyjąć, podobnie zresztą, jak to przewiduje opiniowany projekt, tyle że w szerszym zakresie, że gdy podejrzany nie korzysta z pomocy obrońcy z wyboru, przysługuje mu uprawnienie do żądania jego wyznaczenia z urzędu, niezależnie od stanu jego zamożności, dla celów związanych z

czynnością pierwszego przesłuchania. Zdając sobie sprawę z tego, że postulowane rozwiązanie może natrafić na zarzut generowania znacznych kosztów, obciążających Skarb Państwa, niezbędne staje się podkreślenie, że oprócz trudnych do przecenienia walorów gwarancyjnych, odpowiadających realnie standardom prawa do obrony określonym w unijnym prawie wtórnym, może ono w praktyce przełożyć się na większą gotowość podejrzanych, aby zdecydować się na porozumienie z organem ścigania karnego i w związku z tym zgodzić się na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej w ramach konsensualnego (zredukowanego) modelu procesu karnego. Bilans zysków i strat wynikających z przyjęcia proponowanego rozwiązania może przedstawiać się więc tak, że koszty poniesione w związku z zapewnieniem podejrzanemu kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym z urzędu przed pierwszym przesłuchaniem pozwolą zaoszczędzić przewyższających je zdecydowanie kosztów związanych z rozpoznaniem sprawy w ramach procesu karnego, w którym do rozstrzygnięcia o jego przedmiocie musiałyby dojść po przeprowadzeniu rozprawy i długotrwałego postępowania dowodowego w jej toku.

Wnioski końcowe

Na kanwie przeprowadzonej analizy, odwołując się do formułowanych na bieżąco wniosków, ostatecznie z rezerwą należy odnieść się do propozycji normatywnych zawartych w opiniowanym projekcie w zakresie unormowania kontratypu użycia lub wykorzystania przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub funkcjonariusza Policji i Straży Granicznej środków przymusu bezpośredniego, broni lub innego uzbrojenia niezgodnie z zasadami oraz odrębnego unormowania przesłanki obrony z urzędu dla żołnierzy i funkcjonariuszy Straży Granicznej lub Policji.